

Žemaitiu vākū žaidėmā

„VUOŽI“ MUŠTĖ / KERAPIEŽA

Tou žaidėma žaid 3–5 vākā. Žaidiejė, pasėjem vėina metra elgė lazdas ėr sostuo už pažimietas lėnėjės. 20 metru nu tuos lėnėjės, vėina metra skersmėns apskrėtėmė, ėr pastatuoms „vuožys“ (nupjauts trijų šakū miedis, katruo aukštis ėr aple posė metra). Vėns vāks („pėimou“) stuov šalėp „vuožė“ (ons tēp pat ronkuo laika lazda) ėr gana „vuoži“. Je „vuožis“ nuverst, „pėimou“ anou tor pastaītė, sauguodams, ka nieks nepasėjimtom išmestuos lazduos. Je „pėimėnėis“ lazda paliet žaidiejė, katros miegėn pajimtė sava lazda, ėr „vuožis“ nier nuversts, „pėimou“ tamp žaidiejo, vuo žaidies, katrou „pėimėnėis“ lazda palietė, pasėdara „pėimėnio“. Ka „pėimou“ tamp žaidiejo, ons sturuojės nuverstė „vuoži“ tam, ka kėtėms būtom lėgviau pasėjimtė lazdas. Nieks nenuor būtė „pėimėnio“, vuo tik žaidiejo.

ŽIOŽIS

Tou žaidėma daugiausė žaid jaunė vaikė a jau soaugė vīrā.

Žiožio vadėnams kėitā suvīts rokšloustis, panašos i bėzūna. Vėns žaidies atsėsid unt kiedies ėr pasėded unt kieliu puodėška. Kėts žaidies pasėlenk ėr ėsėkniaub i tou puodėška. Kėtė stuov ėe pat ėr perdavėnie vėns kėtam tou žioži, sakydamė:

–Žiu-žiu-žiu-žiu-žiu.

Dar unt kėta žuodė „žiu“ tas, katros pasėlėnkė, pajunt smūgi i ožpakali. Atsėkielės nu žemės ėr apsėveiziejės ons tor atspietė, kas anam kėrta so tou žiožio. Je neatspie, viel tor kniaustėis i puodėška ėr viel gaun so žiožio par ožpakali. Tēp ons kėnt pakol atspie. Ka atspie, vėituo anuo i puodėška kniausas tas, katros anam tvuojė so tou žiožio.

DĖINA ĖR NAKTĖS

Žaid 10–20 vākū, gal žaistė ėr daugiau. Vėns vāks ėr „pelieda“.

Uns saka:

–Dėina, naktės.

Ka saka „dėina“, vėsė gal jodietė, vākštiuotė. Ka pasaka „naktės“, vėsė tor sostingtė vėituo. Tas žaidies, katros sojod pėrmāsis, pasėdara „pelieda“. Žaidėms vikst tuoliau.

KATIE ĖR PELIE

Vėns vāks ėr pelie, vuo kėts – katie. Vėsė kėtė vākā sosėjem už ronku ėr sostuo i rata. Katie gauda pelė. Pelie gal līstė pru sokabin-tas ronkas laisvā (ka pelie pri vākū priartie, anėi rokas pakel, pralaisvėn kielī anā) ėr priešingā: ka priartie katie, vākā stėngas anuos nepraleistė. Ka katie sogaun pelė, katie so pelė pasėkeit vėituo. Paskou ėr sodaruoma naujė puora.

Mukienės Danutės portėgrapėjė

„ŽALTĪS“

Žaid 10–20 vākū. Anėi vėinė kėtėms užded abėdvė rokas unt petiū. Sosėdara „traukėnoks“. Anuo priekie stuovous pėrmāsis vāks ėr „žaltė“ galva, vo paskutinis – „oudėga“. „Oudėga“ raituos, vuo „galva“ stėngas pasėvitė „oudėga“. Pu kuriuo laika „galva“ so „oudėgo“ gal pasėkeitė vėituo.

ŽINGSNIS–ŽUODIS

Žaid do vākā. Abdo lėnktīaun, kas greitiau noeis lig sotartuos vėitas. Kas žingsni kuožos iš anū tor pasakītė pu žuodi, pvz., mies-ta, opės, jūras, žvierelė, žovėis ar kuoki kėta pavadėnėma – pagal sotarta tema. Laim tas, katros pėrms prėartie pri sotartuos vėitas.

LĖNKTĪNĖS MAIŠŪS

Žaid nėdėdėlis skaičius žaidieju līgiuo vėituo. Žaidiejė sostuo i eilė, kuožnos isėlėp i sava maiša ėr prilaika anou rokuoms, ka nenosmokto. Ka žaidėma orgaizatuorios paskelb žaidėma pradė, vėsė, korėi ėr isėlėp i maišus, praded šuoliuotė, biegtė pri finiša lėnėjės. Laim tas, katros maišė atbieg pėrms.

„BLOSAS“ GAUDĪMS

Žaid ne mažiau kap 3 vākā.

Do vėns priš kėta atsėsid unt žemės ėr sodor sava ištėistas kuojės. Lėkė žaidiejė praded šuokėnietė par tas kuojės. Tas, katros paliet šuokontiuojė kuojės, pasėkeit vėituo so tou, katruo kuojės palietė.

„TETERVĖNA“ MUŠĖMS

Do vākā sostuo vėns priš kėta tēp, ka vėina kuojės pėrstā lies-tom kėta ėr ožsėmaukšlėn keporės. Vėns iš anū praded ulbietė kap tetervėns, vo kėts, katros stuov šalėp, stėngas tam olbontem „te-tervėnou“ untmestė keporė. Je nepasėsek, tor pats pradietė ulbietė, vo kėts anuo draugs stėngas anam untmestė keporė.

Parėngta pagal Ćiesnas Algėrda knīgelie „M. Valanĉiaus gimtinės muziejus. Kūrimo istorija ir veikla“ spausdėnamus žemaitiu vākū miegstamus žaidėmus